

Pobuda Alzheimer Europe in okrogla miza na I. nacionalni konferenci z mednarodno udeležbo: Stanje in izzivi na področju Alzheimerjeve bolezni v Sloveniji: Alzheimerjeva bolezen skozi prizmo sindemije SARS-CoV-2/COVID-19

Lucija Grkman, Barbara Lovrečič, Mercedes Lovrečič

Nacionalni inštitut za javno zdravje, Trubarjeva cesta 2, 1000 Ljubljana

Alzheimer Europe je neprofitna nevladna organizacija, ki združuje več organizacij posameznih držav članic EU. Slovenijo v tej mreži zastopa društvo Spominčica - Alzheimer Slovenija. Cilji organizacije so podpora osebam z demenco in njihovim skrbnikom, podpora raziskav o demenci in krepitev evropskega gibanja za demenco. Poleg tega je cilj prepoznavna demence kot evropske prednostne naloge tudi v evropskem parlamentu (1). V ta namen je nastala pobuda Alzheimer Europe, ki se zavzema, da demenca postane prioriteta javnega zdravstva, socialnega varstva, preventive in raziskav (2). Pobudo je že podpisalo tudi 87 % slovenskih poslancev, izvoljenih v evropski parlament 2019–2024.

Organizatorji konference se zavedamo, da je za uspešno izvajanje strategije na področju demence ključno priznavanje demence kot prioritete v javnem zdravstvu tudi v politiki, zato smo na konferenco povabili slovenske evroposlance, da nam kot podpisniki pobude Alzheimer Europe predstavijo svoj pogled. Letos je tako tradicionalno potekala že tretja okrogla miza s slovenskimi poslanci v Evropski parlament. Vsi slovenski poslanci v Evropskem parlamentu so bili na dan naše konference službeno zadržani v različnih državah EU in so svojo odsotnost zaradi obveznosti v tujini opravičili. Ljudmila Novak, Irena Joveva, Tanja Fajon in Klemen Grošelj so se vabilu odzvali s pripravo videoposnetka. Na kratko bomo povzeli glavne iztočnice in misli okrogle mize konference. Moderatorica okrogle mize je bila predsednica društva Spominčica, ga. Štefanija Lukič Zlobec. Celotno okroglo mizo si lahko pogledate na spodaj navedeni povezavi do posnetka konference, čas nastopa posameznega evroposlanca je razviden v besedilu.

Slovenski poslanci v Evropski parlament, ki so posredovali svoj videoposnetek, delijo mnenje, da mora demenca postati prioriteta javnega zdravstva, saj se celotna evropska populacija stara.

Ljudmila Novak (na videoposnetku od 19:25 min do 26:45 min) je povedala, da se kot članica Odbora za okolje, zdravje in varnost hrane v Evropski Uniji zavzema za ustanovitev skupne Evropske raziskovalne komisije na področju oskrbe oseb z demenco. Nujen je enoten pristop reševanja problema in zagotavljanje zadostnega finančnega okvirja. Izpostavila je tudi

dodatno ranljivost oseb z demenco v času pandemije covid-19 in vpliv na kakovost življenja oseb z demenco, ki jih pandemija prinaša v prihodnje.

Irena Joveva (na videoposnetku od 28:05 min do 36:10 min) je opozorila na to, da širša javnost demenco pogosto zamenjuje z običajno pozabljivostjo, potrebna pa je ozaveščenost, da demenca ni del običajnega staranja, temveč kronična napredujoča bolezen možganov. Alzheimer Europe je za slogan izbrala besedo »diagnoza«, tudi gospa Joveva izpostavlja, da mora kljub pandemiji covid-19, ki še vedno traja, primarna zdravstvena raven delovati normalno in pravočasno postaviti ustrezno diagnozo, poleg tega je potrebno zagotoviti pomoč svojcem in osebam v skupnosti, ki sami ne znajo poiskati ustrezne zdravstvene pomoči.

Tanja Fajon (na videoposnetku od 37:55 min do 43:43 min) kot poslanka in podpisnica pobude podpira ukrepe, ki so koristni za osebe z demenco. Prva strategija je bila v Sloveniji potrjena pred petimi leti, koraki pa gredo v smer sprejetja skupne strategije na ravni evropske skupnosti. Demenca je ena najdražjih bolezni sodobne družbe; vse manj je takih ljudi, ki se z demenco še niso srečali.

Tudi Klemen Grošelj (na videoposnetku od 44:46 min do 46:47 min) je naznanil, da bo Evropska unija začela program oblikovanja skupne evropske zdravstvene politike, v katerem je potrebno zagotoviti mesto Alzheimerjevi bolezni, ter podpiranje raziskav ne le za zdravljenje, temveč tudi preprečevanja nastanka bolezni.

Na okrogli mizi smo se seznanili tudi z video prispevkom Varuha človekovih pravic, kjer so prvi v Sloveniji postali demenci prijazna točka v sodelovanju z društvom Spominčica: <https://www.youtube.com/watch?v=JOM0Da09F9k> in videom čezmejnega projekta *Izboljšanje kakovosti življenja oseb z demenco na čezmejnem območju - Demenca aCROsSLO*: <https://www.youtube.com/watch?v=ygc0kie-23Q&t=3s>.

Povezava do posnetka celotne konference ja na voljo na povezavi: <https://www.nijz.si/sl/videoposnetek-1-nacionalne-konference-z-mednarodno-udelezbo-stanje-in-izzivi-na-podrocju>.

Literatura:

1. Alzheimer Europe. Strategic Plan (2021-2025). Dostopno 27. 10. 2021 na naslovu: <https://www.alzheimer-europe.org/Alzheimer-Europe/Our-work/Strategic-Plan-2021-2025>.
2. Alzheimer Europe. European Alzheimer's Alliance. Dostopno 27. 10. 2021 na naslovu: <https://www.alzheimer-europe.org/Policy/European-Alzheimer-s-Alliance>.
3. Videoposnetek 1. nacionalne konference z mednarodno udeležbo: Stanje in izzivi na področju Alzheimerjeve bolezni v Sloveniji: Alzheimerjeva bolezen skozi prizmo sindemije SARS-CoV-2/COVID-19. 21. september 2021. <https://www.nijz.si/sl/videoposnetek-1-nacionalne-konference-z-mednarodno-udelezbo-stanje-in-izzivi-na-podrocju>.